

Flugfiska i Bosnien

TEXT OCH FOTO: ZELJKO BABIC

Trakterna öster om Adriatiska havet är förvisso inte någon vit fläck för den allt mer beresta flugfiskarkåren även om vi här uppe i Norden inte hör till de flitigaste besökarna där. Bland flugfiskande central-europeer är emellertid flera strömmar i före detta Jugoslavien hägrande resmål som står högt på önskelistan.

Före upplösningen av Jugoslavien kunde Flugfiske i Nordens läsare ta del av reportage från till exempel det berömda och kvalificerade fisket efter regnbåge i den kroatiska älven Gacka. Om dagens möjligheter att flugfiska i Bosnien vet man inte mycket och osäkerheten om de allmänna förhållandena avhåller ännu många från att rikta intresset till den delen av Europa.

Jag har, som bosatt i Sverige ett drygt decennium, med goda vänners hjälp tillägnat mig erfarenheter också från mitt nya hemlands fiskevatten och kan konstatera att det förstås finns åtskilliga likheter i harr- och öringfisket men även sådant som skiljer. Ännu lever ett slags allmogefiske med fluga kvar i mitt fädernesland, ett fiske som formats i folklig tradition och där själva fångsten värderas högt i hushållet.

Min vän Sefik "Bili" Dedić, bördig från min hemstad Jajce, är en utomordentligt skicklig flugfiskare och min läromästare i sporten tillsammans med Kent-Ove Säreth från Lundsbrunn och Björn Astor Johansson, Gimdalen. De båda senare har hjälpt mig förbättra kasttekniken som innan jag kom till Sverige nog inte var mycket att försöka imponera med.

Fortsättning nästa upplag

Flugfiska i Bosnien

Fortsättning från föregående sida

Vid fisken i Vemdalen hade jag och Bili ofta pratat om hur fisket där liknar det vi har i de klara bosniska strömmarna. Samtalsämnet kom ofta upp och efter en sådan diskussion fick Kent-Ove antagligen nog och tyckte att nu fick det vara nog med pratet och ville att vi skulle "komma upp till bevis". Vi tummade på att slå oss ihop och resa ned till Bosnien tidigt följande sommar.

Så blev det också. Näst sista veckan i maj åkte vi iväg. Kent-Ove, Björn och jag. Färden gick genom Danmark, Tyskland, Österrike, Slovenien och Kroatien för att efter tjugofyra timmars bilkörning nå målet – staden Bihać i Bosnien.

Planen var att vi skulle inleda med tre fiskedagar i älven Una med biflödena Unac och Klokot. Därefter väntade älven Pliva vid min hemstad Jajce.

Una med biflödena Unac och Klokot

Våra planer var att först vila upp oss efter den krävande resan för att anträda fisket först fram mot kvällen. Men tröttheten blev som bortblåst i det ögonblick vi mötte Unac. Några frestande vak fick oss att alerta återvända till våra rum, byta om och plocka med oss fiskegrejerna. Så bar det av i bil till närmaste inbjudande pool.

Det var en mycket varm dag och jag fick försöka övertala mina vänner att de faktiskt trots detta faktum måste klä sig ordentligt om de tänkte vada, med tanke på vattnets låga temperatur.

Inga problem, allt är okej, svarade Björn.

Under någon halvtimmes fiske lyckades Kent-Ove och jag fånga några fina öringar och regnbågar. Vi njöt i fulla drag av det utmärkte fisket och noterade inte till en början att Björn inte längre fanns med oss.

Litet brödd beslöjt jag att leta rätt på honom och hittade honom ganska snart sittandes på älvrinken. I samma stund jag såg honom mindes jag min uppmaning om att ta på varmt på benen inför vädningen. Men han hade inte lyssnat utan hoppat i vadarna iförd bara shorts och det var uppenbart att han ... frös!

Björn hade bara förmått sig fiska någon kvarts timme innan han kastade in handduken medan Kent-Ove och jag hade en perfekt fiskedag med många fiskar till flugan. Imitationer av ljusa (ginger) nattsländor var det gångbara flugmönstret för dagen. Två av tre flugfiskare från Sverige gick till sängs nöjda och fantiserade om de stora hararna de sett och som de skulle ta sig an följande dag.

Jag är väl bekant med Bihac-området efter att genom många säsonger ha guidat där. Älvarna är inbjudande klara och har rika fiskbestånd. Harr och öring dominerar och kvaliteten och tillgången på fisk gör att området besöks av sportfiskare från jordens alla hörn. Särskilt Martin Brod-området som är berömt för sina storvuxna harrar och öringar. Där är inte helt ovanligt att det fångas harrar i vikter kring ett par kilo och öring över hela fem kilo! Kastela- och Ostrozac-regionen är känd för sina bestånd med den mäktiga Donaulaxen som där finns i vikt upp mot tjugofem kilo.

Älven Una och dess omgivning är oerhört vackra och kan ge oförglömliga stunder av bra fiske. Är man ute

efter verkligt stor harr och öring är biflödena Unac och Klokot rätta valet. Också de strömmarna är som skapta för flugfiske. Men vatnet är mycket klart och fisken skugg – så att fånga någon av de stora skönheterarna innebär kvalificerade utmaningar ...

Unas biflöde Klokot

Klokot är en vacker kalkström, ca fem kilometer lång och spännvidd mellan bräddarna tio till trettio meter. Klokot har mycket fina bestånd med harr, öring och självreproducerande regnbåge men är samtidigt oerhört krävande att fiska på grund av – eller tack vare – sitt klara vatten.

Här fångas mest av öring och regnbåge medan älvens harr kräver mindre flugor och mer tålmod av fiskaren. Vi hade bra fiske den dagen vid Klokot och fångade många fiskar. De gångbara flugorna då var mayflyimitationer som "Jarebica BH" och "Tetrbj BH". De fungerade mycket bra på öringen och regnbågen medan faktiskt nästan samtliga harrar vi fångade den dagen föll för myrimitationer i storlek sexton.

Klokot är en av mina absoluta favoritströmmar.

Älven Pliva vid staden Jajce

Vår nästa destination på resan var staden Jajce som ligger femton mil öster om Bihac i centrala Bosnien. Bland västeuropas turister är Jajce känd mest för sitt tjugofem meter höga vattenfall där de två älvarna Pliva och Vrbas möts.

Staden är mycket gammal med en rik historia och inramas av skön natur. En mäktig borg dominerar bilden som kantas av två friska sjöars speglar. Jajce var före och börjar nu alltmer efter kriget återfinna sin ställning som populärt turistmål. Där finns åtskilligt att ägna sig åt när man önskar en paus i flugfisket.

Än Pliva är två tre mil lång och sträcker sig från källan vid byn Plevja till staden Jajce där den i vattenfallet förenas i ån Vrbas i det berömda vattenfallet.

Mest känd är Pliva för en otrolig fångst av en tjugofyra kilo tung öring som gjordes vid mitten av sjuttioalet. Visserligen finns ingen gällande dokumentering bevarad men många personer bevitnade landningen av fisken. Noterbart i sammanhanget är att de som fångade öringen hamnade i fångelse på grund av illegalt fiske – fisken var fångad med nät. Enligt utsago från byborna har man under senare år observerat många storöringar men naturligtvis ingen till närmelsevis så stor som den legendariska.

Säkerligen försämrade det illegala husbehovsfisket under krigsåren tillfälligt beståndet med stor öring. Många bybor är övertygade om att Pliva fortfarande rymmer en och annan prickegigant. Läge att där försöka med en rejäl streamer?

Vår plan gick ut på att fiska Pliva från källan nedströms mot byn Jezero. Tillsammans med några av mina vänner som anslutit sig anslände vi till utgångsläget vid femtiden på eftermiddagen. Några lokala fiskare blickade modstulet ut över det klara vattnet och vi såg inga tecken som tydde på att just den här dagen skulle bli en lyckad fiskedag. Kent-Ove och Björn växlade misstroga blickar; inga kläckningar, inga vak, allt var stilla.

Den här Pliva-harren tog en Europa 12, under en massiv kläckning av "Gara".

Jag och mina vänner från trakten visste emellertid vad som väntade.

Vid sextiden började mycket riktigt också de första kläckningarna, några nattsländor var först ut och fisken började vaka. Det jag så mycket hoppats på inträffade också; en "Gara-kläckning"! Gara är en karaktärsinsekt (nattslända) i bosniska kalkströmmar och när dess kläckningar äger rum är det bara imitationer av den som gäller för fisken. Under kvällen fick vi några granna öringar men jag var också ute efter kontakt med stor harr – och efter att ha bytt Garaimitationen mot en Europa 12 variant fick jag bekräftat att undantag ibland bekräftar regeln genom fångsten av en vacker harr och ytterligare tappade. Övriga sällskapet fortsatte fiska med Garaimitationer ändå in i sena kvällen, framgångsrikt och med växande tilltro.

Allmogefiske och flugmönster i Bosnien

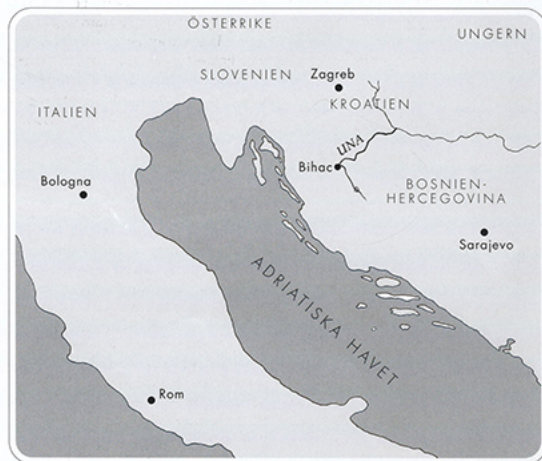
Det finns förstås skillnader beträffande de insektskläckningar vi har i Norden jämfört med motsvarande i Bosnien. I grova drag kan man emellertid säga att uppsättningarna flugmönster vi bär med oss vid nordiska vattendrag fungerar bra också vid fiske i bosniska vattendrag. Under may fly kläckningarna i maj månad är våra imitationer av de stora Ephemera väl fungerande mönster men där finns lokala flugkompositioner som är väl värda att prova och kanske binda för att komplettera med i flugskenen. Sådana imitationer bär

namn som "Jarebica", "Tetrbj" och "Sovijac". En bra idé är att köpa på sig flugor av de lokala flugbindarna. Mitt bestämda intryck är att insektskläckningarna generellt är massivare och mer intensiva än de vi har här i norra Europa.

Bosniska sportfiskare lever som de flesta i landet under knappa ekonomiska omständigheter och flugfiskeutrustningar vi är vana vid är för dem en lyx. Istället för att flugfiska i traditionell mening tillämpar man därför oftast spinnflugemetoden med kastdobbel eller sänke som transportör. Vi vet att detta är ett effektivt fiske och bosnierna täcker kunnigt av stora avsnitt vatten med den fångstmetoden. En vanlig variant är att i linänden ha ett kastflöte, strax framför detta applicera en tafs med våtfluga och ytterligare ett stycke längre fram på huvudlinan binda en kort tafstump med torrfluga som man sedan med höjd spötopp låter stå eller studsas fram på vattenytan. Detta att den senare flugan ska röra sig ovanför ytan kallas att den är "posaka". Alla slags flugor kan inte vara posaka, det finns en tradition och oskrivna regler för den saken.

Att fiska nymfer på det bosniska viset, det vill säga med kastsänke som transportör, är olagligt i de flesta bosniska älvar medan det vi menar med vanligt traditionellt flugfiske med nymf är tillåtet. Då är även sjunklina eller sjunktafs tillåtna medel för den som vill använda sådana.

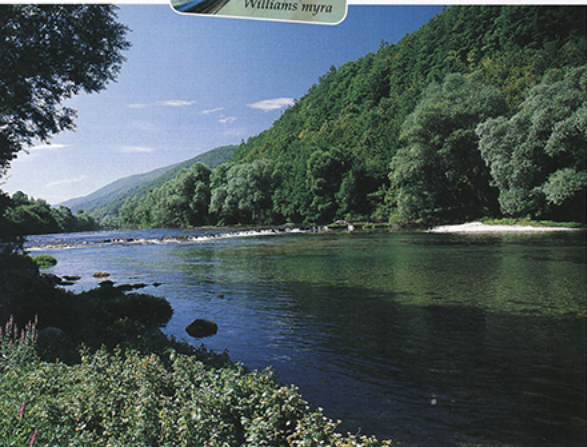
Fortsättning nästa sida

Öring Special

Williams myra

Strömmarna i Bosnien genomflyter ett bergigt landskap, är väl lämpade för flugfiske och ofta så klara att man kan upptäcka fiskarna i vattnet.

Fakta kring att resa till Bosnien för att flugfiska

Jämför man prisnivåerna för de bland flugfiskare kända resmålen som Island, Ryssland, Nya Zeeland eller Slovenien med destinationen Bosnien är en resa dit ett avsevärt billigare alternativ. Det finns olika sätt att ta sig till Bosnien för att prova på fisket i landets natursköna kalkströmmar:

- Flera flygbolag har linjer till Sarajevo i Bosnien eller Zagreb i Kroatien. Priset för en flygbiljett tur och retur ligger kring 3000–3500 sek. Från flygplatsen kan man sedan ta sig vidare förslagsvis med hyrbil och prisnivån för en sådan ligger ungefär som här i Norden. Bäst är att boka allt i god tid före avresan hemifrån.
- Att resa till Bosnien från exempelvis Helsingborg innebär en tur på ca 160 mil, enkel väg. Detta kräver mer av initiativförmåga och att kunna reda sig på egen hand i ett land där man inte har att vänta sig så mycket av turistinformation och än mindre av information kring fisket, samtidigt som språksvårigheter kan försvåra saken.
- Som vid andra flugfiskevatten med potential att locka besökare internationellt etableras också kring det bosniska en växande guidningsverksamhet som gör det okomplicerat att "komma till". En sådan förmedling hittas under internetadressen www.guidepool.nu

Boende

Övernattning i privat boende kostar runt 250 sek/natt, inklusive frukost. Priset för att bo på hotell ligger vid 350–400 sek/natt för dubbelrum, med frukost.

Fiskekort

Kostnaden för fiskekort varierar mellan 100 och 300 sek/dag beroende av vilket vattendrag man fiskar. Vid köp av veckokort erhåller man litet rabatt på priset.

Valutan

Bosnien har egen valuta som går under namnet "konvertibel Mark" men man accepterar också Euro. Där finns också bankautomater som fungerar gentemot Visa och Mastercard.